

Suprematizem in sodobna kozmonavtika

Suprematism and Modern Cosmonautics

✉ **MIHA TURŠIČ** › miha.tursic@gmail.com

SLAVICA TERGESTINA
European Slavic Studies Journal

ISSN 1592-0291 (print) & 2283-5482 (online)

VOLUME 22 (2019/I), pp. 270-277
DOI 10.13137/2283-5482/24698

V Suprematizem vstopam:

- prvič – partikularno. Ne kot v historični total, temveč kot v obliko umetnosti, ki živi svoje življenje po smrti časa, v katerem je nastala ter tudi po smrti svojih avtorjev;
- drugič – izven izvirnega konteksta, ker tega, zaradi časovne distance, ne morem odgovorno zaobjeti brez pristranskosti opisovalcev tega časa;
- tretjič – dobesedno, skozi slovenski prevod izvirnega besedila objavljenega decembra 1920 v reviji Unovis avtorja Kazimira Maleviča z naslovom *Suprematizem*, v katerem so zapisana Malevičeva opažanja o lastnem delu s suprematističnimi oblikami;
- in četrtič – kot ponižni opazovalec in premišljevalec oblik v izvenzemeljskem prostoru.

KAJ JE SODOBNA KOZMONAVTIKA?

Je *predvsem* tisto, kar smo sposobni misliti. Česar nismo sposobni misliti, tega v kozmonavtiki – ponižno rečeno – ni. Zato je sodobna kozmonavtika zgostitev vsega Zemeljskega na človeško mišljenje. Vse nam znane oblike v vesolju, so oblike mišljenja.

Ko se ozremo v nebo, vidimo oblake in modrino. Osvetljena atmosfera nam zastira pogled v neskončnost. Edino kar lahko zaznamo vesoljskega, je svetloba močnejša od svetlobe neba – torej, direktna sončna svetloba, odboj sončne svetlobe od lunine površine, odboj sončne svetlobe od bližnjih planetov ter ponoči svetloba drugih oddaljenih sonc – zvezd.

Suprematistično platno bolj kot moder prostor prikazuje belega. Iz očitnih razlogov - modra ne izraža realne podobe neskončnega. Vidni žarki se dozdevno zadevajo v obzorje in ne morejo prodreti v neskončnost.

Suprematistično neskončno belo omogoča vidnim žarkom, da se neomejeno širijo.

Vesolje lahko torej izkusimo zgolj s potovanjem na drugo stran atmosfere. Belo supramatistično platno je na drugi strani modre, v kozmosu.

Vesolje je – ponižno rečeno – *nečloveško*. Vse kar je tam človeškega, je mišljenje. Mišljenje naseljuje vesolje s pomočjo tehnologije, torej s sposobnostjo mišljenja načel delovanja povezanih v sisteme delovanja. Skozi stoletje razvoja vesoljskih tehnologij smo osvojili *predvsem* sisteme znanstvenega opazovanja izvenzemeljske (in zemeljske) materialnosti okolja – torej, opazovanje z dogovorjeno obliko mišljenja.

Vesolje je – ponižno rečeno – *nezemeljsko*. Ko opazovalec vstopa v okolje, ki je izrazito drugačno od okolja iz katerega izhaja, so za to potrebni protokoli prehajanja, torej trans pozicije. Prehajanje v vesoljsko okolje ni zgolj prehajanje v drugo identiteto ali kulturo, temveč predvsem v drugo ekologijo, torej ekonomijo pogojev bivanja. Do sedaj znana nezemeljska ekologija je abiotska, zato je tudi tehnologija s katero naseljujemo to abiotsko okolje – abiotska, torej *ne-živa*.

Vesoljska tehnologija, ki kroži okoli Zemlje, se vozi po Marsu ter potuje po medplanetarnem ter sedaj tudi medsolarnim prostorom, je neživa. Če živo opisujemo kot tisto, kar se loči od okolja, metabolno presnavlja energijo okoljske materialnosti, ima obliko povratnega zaznavanja okolja ter se reproducira, vidimo, da imamo sicer opravičiti z entitetičnostjo, ki pa ni samozadostna, je *podaljšek* druge – človeške entitete.

Vesoljska tehnologija je oblika mišljenja načel delovanja človeka v *nečloveških, nezemeljskih in neživljenskih* okoljskih pogojih. Ker je človek šele v zgodnji fazi postajanja *nezemeljskega*, so ta načela omejena na kognitivno spoznavanje nezemeljske materialnosti. Sposobnost

metabolne izmenjave z vesoljskim okoljem ter reprodukcija v vesolju še vedno ostajata zgolj v projekciji, ki jo Malevič opiše:

Pri delu s Suprematizmom sem odkril, da njegove oblike nimajo nič skupnega s tehnologijo na zemeljskem površju. Vsi tehnični organizmi so pravzaprav zgolj majhni sateliti - ves živi svet je pripravljen, da poleti v vesolje in tam zavzame posebno mesto. Zakaj vsak izmed teh satelitov je opremljen z razumom in zmožen živeti svoje lastno življenje.

Malevič je jasen, zemeljska tehnologija oz. načela delovanja človeka na Zemlji nimajo nič skupnega z načeli delovanja človeka v kozmosu. To je možno zgolj z mišljenjem, toda takim, ki omogoča lastno življenje. Kot smo videli, trenutne vesoljske tehnologije, kot oblika človeškega v vesolju, tega ne omogočajo. O kakšnem mišljenju torej govori Malevič, če ne o tehnološkem mišljenju.

Ponavljam, sem partikularen, izven izvornega konteksta, dobeseden in ponižni opazovalec in premišljevalec oblik v izvenzemeljskem prostoru.

Prehajanje.

Edino mišljenje, za katerega vemo, da misli življenje, je eko-logija. Je mišljenje o odnosih, odvisnostih in prehajanjih materialnosti med živimi entitetami.

Vsi organizmi utilitaristične tehnologije imajo enak namen: prodreti v globino polja, ki ga vidimo na suprematističnem platnu. Kaj pravzaprav je platno? Kaj je upodobljeno na njem? Če preučimo platno, bomo v njem prepoznali okno, skozi katero se nam razkriva življenje.

Malevič skozi belo platno gleda v življenje. Suprematistične oblike, oblike v kozmosu, so žive. Živijo svoje življenje v medsebojnem dinamičnem odnosu.

Lahko bi rekli, da bo suprematistični stroj monoliten, brez omejitev. Njegovi vzvodi bodo izdelani iz vseh elementov, podobno kakor zemeljska obla, ki vsebuje življenje v svoji popolnosti, da se bo vsako suprematistično telo vključilo v naravno organizacijo in oblikovalo nov satelit; nujno je le odkriti vzajemne odnose med dvema telesoma, ki drvita skozi vesolje. Zemlja in Luna - med njima lahko zgradimo povsem opremljen, nov suprematistični satelit, ki si bo sam začrtal svojo pot po orbiti.

Malevič suprematistični satelit opiše kot avtonomen sistem podoben Zemlji, ki vsebuje življenje v svoji popolnosti. Morda bi si mislili, da je Mednarodna vesoljska postaja Zemlji podoben satelit, toda ta večino svojih za življenje potrebnih surovin dobi iz Zemlje. Mednarodna vesoljska postaja je še vedno vesoljska tehnologija, ki zgolj razširja človeško živlensko okolje iz Zemlje v vesolje – ne more pa živeti lastnega življenja.

Abstraktne suprematistične oblike so se spremenile v utilitaristično popolnost. Nimajo več stika z Zemljo, opazovati pa jih je moč kot ločene posamične planete ali kot sistem v celoti.

Sodobna kozmonavtika je v prehajanju iz dalinjskega opazovanja v naselitev kozmosa z živo materialnostjo. Trenutne oblike naselitve so tehnološke, torej omejene na zemeljsko proizvodnjo ter predvsem upravljanje iz Zemlje.

Imamo sicer prve primere proizvodnje oblik v vesolju, predvsem s 3D printerji, s katerimi se izdeluje določene rezervne dele, ter v projekciji tudi bivališča na Luni in Marsu, kjer je na razpolago lokalni gradbeni vir – rigolit. Tega se lahko s pomočjo sončne svetlobe sintra v prostorske oblike.

Tudi upravljanje se delno seli v sam kozmos, tako preko umetne inteligence za potrebe lokalnega hitrega odločanja, saj zaradi razdalje ni možno dovolj zanesljivo upravljati z vsemi podsistemi; ter field-programmable gate array računalniški čipi, ki se jih programira lokalno in ne ob izdelavi. Praktično to pomeni, da se lahko celotna zasnova čipa spreminja glede na trenutno potrebo, kar izjemno zmanjšuje potrebo po količini elektronike za potovanje tehnologije skozi vesolje.

To počasno prehajanje je del namena vzpostaviti trajno prisotnost življenja na Luni ali Marsu. Tu pa vesoljska tehnologija naleti na omejitvev, ki jo imenujemo mišljenje. Na današnji dan še vedno nismo sposobni misliti zaprtega biološkega sistema, ki bi lahko vseboval človeka, takega kakršen je. Biološka in ekološka kompleksnost človeškega organizma zahteva tako zahteven življenski okoljski sistem, kakršnega človek še ni sposoben misliti.

Zato se sodobna kozmonavtika ne zanaša zgolj na *tehnologijo*, torej mišljenje načel delovanja, temveč postopoma tudi na *ekologijo*, torej mišljenje prehajajoče materialnosti. Da ne bo pomote, besedo ekologija uporabljam v izvornem Haecklovem pomenu, kot ekonomijo pogojev obstoja bioloških organizmov znotraj življenskih okolij, pri tem da je – po Inglođu – tudi okolje tisto, ki stalno *postaja* tam, kjer se odvija življenje.

Sodobna kozmonavtika prehaja iz vesoljske tehnologije v vesoljske ekologije, v nepregledne tehnološke, družbene in ekonomske mreže, katerih ključna lastnost je njihovo medsebojno opolnomočevanje in vključevanje še nevzpostavljenega mišljenja.

Če vesoljska tehnologija še vedno pomeni kolonizacijo vesolja s človeškim mišljenjem, potem vesoljska ekologija pomeni mišljenje mutacije, spremembe, prehajanja v nekaj drugega, tisto, kar ni več nujno človek, kar ni več nujno Zemlja, ter ima kapaciteto misliti in živeti svoje življenje.

Malevič je jasen, suprematistične oblike nimajo nič skupnega z zemeljsko tehnologijo. Tehnološka ali ekološka oblika v kozmosu se razlikujeta od oblik na Zemlji. Tudi človek v vesolju, nima nič s človekom na Zemlji. Dlje ko potuje, bolj se spreminja.

Če vsaka oblika ali vse generične snovi predstavljajo energijo, ki obarva njihovo gibanje, potem se snov skozi proces neskončnega ustvarjanja preobrazi, ustvarijo se nove energetske zmesi; vsako zaporedje gibov spremeni obliko iz ekonomskih razlogov, posledično pa se spreminjajo tudi barve.

Sodobna kozmonavtika – je suprematistični kalejdoskop. ♡

Miha Turšič

Miha Turšič is an artist, designer and researcher dedicated to questions of art, design and humanities in outer space. He designed objects in reference to human condition in outer space, and founded the Cultural Centre of European Space Technologies (KSEVT, Vitanje). He is developing postgravity art and artistic satellites.